(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

Рік II. ч. 243. (398) Субота, 1. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 238-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол. 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Втеча большевиків на Кримі

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА. 31. X. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

На Кримі переслідуваний німецькими і румунськими військами ворог втікає. Таким чином завершено довгі і важкі проломові бої. В них виборoли піхотні дивізії армії ген. піхоти фон Манштайна разом з етунським корпусом ген.-лейт. Флюгбайля вузькі перешийки в переході на півострів.

Також в Донецькому басейні з успіхом продовжували німецькі і союзні війська переслідування побитого ворога.

На фронті окруження перед Петербургом відбито численні ворожі спроби вилому.

Важкі батерії нашої армії взяли під цільний обстріл важні воєнні обєкти в Петербурзі; успішне їх ділання можна було заобсервувати.

На решта східного фронту розгортаються дальші боєві дії. В чорноморській области бомбардували ескадри боєвих літаків пристаневі споруди Евпаторії і Керчу та затопили на цих водах 5 кораблів загальної містоти 13.000 тон.

В бою проти британської постачальної плавби затопили підводні човни 6 ворожих торговельних кораблів загальної містоти 27.000 тон, один нищильник і сторожеві кораблі. Торпедою пошкоджено тяжко одну британську канонірку. На Атлянтику далеколетні боєві літаки затопили на північний захід від Кадиксу торговельний корабель містоти 2000 тон. Інший торговельний корабель пошкоджено бомбою.

Літаки збройної розвідки бомбардували останньої ночі пристані на британському східньому і південно-західньому побережжі. Ворог не налітав на територію Німеччини.

Бомбардування большевицьких кораблів на Чорному морі

БЕРЛІН. — Німецькі боєві літаки затопили в пристані Евпаторія на Кримі два кораблі — містоти 1.600 тон. — Черговий воєнний корабель (містоти 8.000 тон) ушкоджено бомбою. На цілому східньому фронті повітряні сили поборювали знову зосередження большевицьких військ у запіллі й атакували з успіхом, співпрацюючи з армією, ворожі становища, скупчення військ і повзи.

Над озером Ладоґа і біля Мурманська німецькі боєві літаки бомбардували совітські пристаневі споруди.

—o—

Втеча з Петербурга

КОМІСАРІ ПОКИДАЮТЬ МІСТО

КОПЕНГАҐА. — Після того, як ніхто не може вже покинути Петербурга сухопутньою дорогою, залишилився комісарам, що є в місті, одинока можливість втечі літаком. Згідно зі шведськими звідомленнями вчора з летовищ Петербурга виїхало кілька модерних транспортових літаків з такими політичними функціонарами, що хочуть рятувати своє життя. Втеча відбулася водночас з німецьким налетом на місто і одну транспортову машину совітів знищили. Але і ця остання можливість втечі для большевиків вельми обмежилася через те, що — як повідомляють теж шведські джерела — у висліді німецьких знищень три летовища стали непридатні до вжитку. Врешті бракує вже й бензини, бо неможливо її доповнювати. Що грізніша стає військова небезпека для совітів, то більший стає теж натиск політичного проводу. Востаннє загрозили комісари знову тяжкими карами „панікмахерам, боягузам, запечникам та неробам".

—o—

Японія переводитиме всі справи рішуче і швидко

ТОКІО. — У приявності 300 провідних достойників руху Тайсай Йокусанкай виголосив премієр ген. Тойо, що є водночас головою цього руху, промову, у якій вказав, що треба зробити ще більші зусилля, як досі, якщо Японія хоче зустріти з успіхом сучасне виїмкове положення та створити стан найвищої оборонности. Уряд зі свого боку рішений переводити всі пекучі державні справи рішуче та швидко, при чому важне, щоб між народом і урядом був найтісніший контакт та щоб японський нарід міг слідкувати і піддержати політику цього уряду з повним зрозумінням.

Німецькі літаки затопили англійський вантажник біля Ґібральтару

БЕРЛІН. — Німецькі далекобіжні літаки затопили вночі на 30 жовтня на північний захід від Ґібральтару один англійський торговельний пароплав, містоти 2.000 тон і один ушкодили важко бомбою.

—o—

Память Великим

Коли під Крутами, Києвом, Полтавою, Харковом, під Перекопом, на полях Чернигівщини і вздовж Дніпра, новітні запоріжці змагалися з большевицьким наїздником в роках 1917—20-их, тоді й над Дністром почався змаг, також потомків Дажбогових унуків, синів землі Осмомисла — того, що „підпирав Карпати своїми залізними полками, що затворяв Дунаю ворота, а отворяв Києву..."

Хоч у наслідок історичних обставин, український нарід, по втраті незалежности не ввійшов у цілості зі всіма землями в якусь одну чужу державну організацію і через це хід історичних подій в поодиноких землях був відмінний, то проте завдяки хоч і незначній частині свідомого громадянства зумів зберегти свою самобутність і вірність ідеалам. І так, Земля Осмомисла, що ще від половини 14-го століття була поневолена Польщею, таки залишилися вірна ідеї й виявляла це нераз і не двічі на протязі історії, а найкращий доказ цього — похід Хмельницького. Східні ж землі по втраті державности у другій половині 18. століття, коли то в 1781 р. Москва скасувала й останки політичної автономії, продовжують боротьбу й піднімають повстання в 1825 р., далі в 1855 р., що ввійшло в історію під назвою київської козаччини, повстання в 1902 р. та в 1905 році. Тому то внаслідок цих історичних обставин Східні Землі в 1917 р. безпосередньо зажили традиціями часів козацької держави, а Західні 1-го Листопада 1918 року обновили традиції княжих часів.

В цей день ці землі почали нове життя, повне героїзму й великого патосу, самопожертви, що повсякчас залишиться золотою сторінкою у цій нашій „Книзі Битія".

Із Крут і 1. Листопада зродився цей новий світогляд ідеалістичного світосприймання. Оглядаючися на цей день і розглядаючи події того часу, ми бачимо, що творці тодішньої історії зуміли відчути велику хвилину зриву й відчули її доцільно, вкладаючи в неї не лише ввесь запал та зусилля, але й спільноту думки й чину. Зрозуміти цей мент, оцінити його як слід — можна тільки з відстані років. І та оцінка, саме в порівнаннях, виходить така, що вагою перехилює до самого споду терезки. Тому мусимо згадуючи про ці часи згадати й тих усіх учасників, що живуть ще, або і мертвих — признати їм велику заслугу для історії, бо вони вміли спільними силами бути сильними і зробити те, що часами було й понад сили.

Віддаючи поклін Великим Тіням, не забудемо і про те, що не від нас історія починається, що перед нами жили і творили ті, що всьому підвалини поклали, що передали нам заповіти, залишили нам найбільший скарб — традицію та що ми його тільки одідичили.

Тому й мусимо його зберігти, мусимо ним дорожити — мусимо бути вдячні тим, що цей скарб удержали або створили і нам передали.

—o—

На Схід

(Докінчення).

VI*)

По дорозі з рідної хати до Житомира зустрінувся з давнім знайомим, що тепер у Луцьку. Розказував цікаві речі про наших політиканів і хитрунів одночасно... Але що варт зазначити: бракує у Волині, що була колись під Польщею наших інтелігентів. У такому прим. Радивилові всі (три) лікарі, в Рівному половина — жиди. Зовсім нема фармацевтів, зубних лікарів. Особливо ж недостає лікарів, агрономів, машиністок („друкарок" по-большевицьки) зі знанням німецької мови. Взагалі з тією німецькою мовою в нас просто скандал. Знаю товариша й журналіста що вдобавок, який хоч із 1920 року живе на еміграції в Відні, то ще й досі не навчився по-німецьки! А без цього знання годі буде нашим людям дістатись на вільні урядові місця; в наслідку: займуть їх чужинці... Не диво, що луцький український часопис друкує на останній сторінці лекції німецької мови...

Заходжу в Житомирі до Обласного Управління, якого головою п. Яценюк (бувший суддя за царських часів, за совітів викладач у вищій школі — літ яких 60). Саме йде засідання. Реферують поодинокі референти, річево, звязко, видно, що на справі розуміються. Приємно вражає річевий, реальний підхід до справ, не такий, як у наших молодих з-під польського хову... Хоч і тим референтам не так багато літ, всетаки видно, що кожний перейшов тридцятку; прим. шкільний референт 40 літ. Майже всі референти українці (лиш один росіянин) і майже всі... діти кулаків. Здається Самчук мав рацію, беручи за героя своєї „Волині" саме кулацьку дитину... Видно з тих звітів, що здають їх люди з освітою й державним виробленням. Не диво, що німці ставляться до починів Голови та його референтів з признанням, бо бачать наглядно, що це не фразеологи-романтики, а дійсні будівничі. Прочитаєш „Постанови" Житомирського Обласного Управління, то так і бачиш, що хоч вони „літературно" скучні, то якраз такі, як їх мають німці, чи інші державні народи: говорять розумово про те, що треба і як треба, а не сиплять фразами. „Великих слів — великої сили" в них нема.

І ось приходить мені на гадку зміна, яка довершилась в психіці тамошніх українців за тих 22 роки большевицького панування: з романтичної на реалістичну. Ще 1939 року, щось на два місяці перед війною проф. Освальд Буркгардт (він же: Юрій Клен) писав у „Вістнику" про те, що ми фальшиво оцінюємо підсовітську Україну, уявляючи собі її такою, як вона виходить із описів Шевченка: вишневі садки, соловейко і т. п. романтичні прикмети. Писав, що співпрацювати там можна буде добре з тією частиною молодих, які навчилися думати по-державному, реально і — хоч не мають правдивого уявлення про Захід — то проте — люди доброї волі. — Знов же свого часу дразнило мене Липинського порівнювання державно-політичного розвитку України в її демократично-республіканських періодах з таким же розвитком південно-американських держав.

Тепер у світлі того, що я бачив, стверджую, яка велика правда в тих обох обсерваторів! Коли я говорив у 1940 році з деякими втікачами, старшинами червоної армії, то просто не хотілось мені вірити у те, що вони говорили: Були вони українці, але не націоналісти, а державники. У будівництві держави рішальну вартість мають лише осяги, а не змагання... Цейже лейтенант говорив мені, що українці — це всі ті, які живуть в Україні, за винятком жидів... Що нарід там хоче справедливого одного господаря, а не соціялістичної республіки, якою правили б — так як і скрізь по демократичних республиках — жиди через підставлених арійців-масонів, а то й просто самі.

Пробуваючи в Житомирі, тепер у 1941 році, балакав я з тамошніми визначними людьми. І вони потвердили мені слова цього лейтенанта. Хочуть реальної праці, фахівців мають досить, а й прийняти ще можуть із еміграції чи з західних земель. Бо є де та є на чім працювати: атож біля лиш одного Житомира є величезні фабрики на 10 тисяч, 6 тисяч і 3 тисячі робітників кожна. В руху 16 „маслобоєнь", іде фабрика шкіри, бровар, 17 цукроварень і т. п. Вся майже Україна розбудована тепер технічно добре і перейшла вже в чималій своїй частині з рільничої країни в промислову. Отже приходить, не володіти нами, а працювати з нами. Покажіть себе й свій талант, а коли він справді варта того, то добре його тут оплатять і пошанують...

25 літ боролись тут люди за державу, а не за культурно-національні права мови та літератури; бо ті ж большевики частинно давали. Є тут безліч шкіл, а математику всюди краще знають, як літературу. Від західних українських земель не хочуть вождів, що попадали б туди на білети покійників. Не хочуть навчання, а хочуть праці. Хочуть одного голови. Вони вже мають досить тих усіх революцій і пятилеток. За три пятилетки — казав мені один бувший комуніст — дочекався я одної пари штанів. Так, давайте мені розуму і сильну владу, щоб я бодай раз у рік міг штани купити... Обіцювали „рай" для моїх правнуків, а я маю здихати для того „раю"?!

Нагадують мені тамошні люди ще оту цибулю з її сьоми шкурами: щобільше їх здереш, тим біліше, тим гризькіше — сказати б: більш сущне ядро. Здається мені, що того чверть століття революції й постійної динаміки стерло з тих людей уже всі старі шкури: від соціялізму, через лібералізм і до ядра. Себто: тамошні люди нагадують до деякої міри американських чи навіть східньо-українських переселенців-кольонізаторів. Вони хочуть спокійної змоги праці для себе, для родини, в своїй народній атмосфері.

Коли дивлюся на них, на їх цікаву психіку: комбінація американського технізму з українським консервативно-родинним спокоєм, то здається мені, що я в Володимирських часах: були робучі племена, які потребують одного — святого хрищення, щоб створити Володимирову Державу. Все ж інше — доложиться їм!

Федір С. Єфременко.

*) Гл. „Крак. Вісті" чч. 233, 234, 236, 238 і 239.

ВІСТІ ЗІ ЛЬВОВА І З КРАЮ

ЗІ СТАНИСЛАВОВА

Відкриття української гімназії.

В найближчому часі мають відкрити в Станиславові українську державну гімназію, до якої приймуть 400 учнів.

Умови прийняття до бурси.

Окружний Український Комітет відкриває в Станиславові три українські бурси, для яких устійнили скільки в натурі і грошах мають зложити батьки питомців. У харчах оплату устійнили річно на 5—15 кг. в максимальних цінах і грішми 75 зол. одноразово і по 20 зол. місячно на світло, опал, адміністрацію й ліки. Крім харчів і оплати кожний питомець мусить принести з собою сінник, солому, постіль, рушник, мило, білля, прибори до їдження (2 тарілки, ложку, ніж, вилки й горнятко). Бурса не може числити на ніякі допомоги Управи міста або громадянства, а навпаки, бурса мусить бути самовистарчальна.

Курс диригентів і режисерів.

Філія Товариства „Просвіта" в Станиславові підготовляє курси диригентів і режисерів для сільських аматорських гуртків. Програма курсів обрахована на 3 місяці.

Суди.

На основі наказу Губернатора Галичини Відділу Справедливости, почали в Станиславові урядувати Городський і Окружний Суд та Прокуратура.

Крамниці „Ганзи".

У Станиславові в останніх днях відкрила Великонімецька фірма „Ганза" великі крамниці при головній вулиці міста, Адольфа Гітлера. В цій крамниці відкриті відділи парфумерії, галянтерії та текстилій. Рух у відкритих крамницях великий. У цій фірмі найшло працю багато працівників, як продавців і канцелярійних сил.

Культурно-освітня праця.

Філія Т-ва „Просвіта" в Стрию скликала анкету представників культурно - освітних товариств для обговорення актуальних справ. Голова філії п. Кульцицький Володимир зясував головні завдання філії „Просвіти" на найближчу пору та подав напрямні культурно-освітньої роботи. Найголовнішою справою є обеднати всі культурно-освітні товариства і організації під проводом філії.

З ХИРІВЩИНИ.

Хирів — тому, що лежить при головному залізничому шляху Самбір—Перемишль, зазнав у часі війни чималих матеріяльних втрат. З втрат у людях відчувається недостачу людей до праці. Українська еміграція, що частинно мала змогу вернутись до міста, до деякої міри поправила той стан. Товариством, що до деякої міри розгорнуло свою діяльність є „Січ". Вона тепер має около 45 членів. Під проводом п. Ваховича й учителя п. Петрівського гуртуються в ній кращі представники молоді.

Крім того зорганізували курс німецької мови для 50-ти людей. Куди краще представляється робота культурно-масова в хирівському районі. Майже у всіх довколишніх селах відновили свою діяльність передвоєнні товариства, комплетують бібліотеки, ремонтують читальняні приміщення, зростають січові кадри, розвивають свою роботу хорові і драматичні гуртки, молодь вивчає німецьку мову і бере участь у різного роду курсах. Село в багатьох випадках починає випереджувати місто.

НОВІ НАЗВИ ВУЛИЦЬ У ЛЬВОВІ.

У Львові продовжують перейменовування вулиць. Колишня вулиця Куркова дістала тепер назву Мадярської (Унгарнштрасе), Кармелітська — Румунської (Румененштрассе), Лесі Українки (колись Скарбківська) — Староміської (Альтштадштр.).

Фонд Українського Студента — це живий капітал української спільноти.

АНГЛІЙЦІ МАЮТЬ ПОКИНУТИ КИТАЙ.

ШАНГАЙ. — Як повідомляє „Асошієтед Прес" англійське посольство візвало всіх англійських громадян у зайнятих японцями областях, щоб вони якнайшвидше відїхали, „бо останній розвиток, як урядово стверджено, погіршив ще більше положення на Далекому Сході."

ЛУНИ ДАВНИНИ

Шляхами одного міту

В людині є щось таке, що тягне її непереможно шукати в подіях минулого фактів, які можна б пристосувати до сучасности і ними її пояснювати. Ми, що живемо у переломовий час наче великого циклічного завершення одної доби і початку другої, тим сильніше починаємо відчувати в історії деякі події і переломи, зіставляємо зі собою героїзоване минуле із сучасним та гарячково намагаємося знайти відповідь на все те, що нас хвилює.

Бувають хвилини, коли, покинувши ребуси газетних статей і звідомлень, коли, кажучи словами Франка — „народньому заради лиху і власним болям полекші" шукаємо — витягаємо будьяку книгу з минулого і жадно перелистовуємо її картки, шукаючи чогось неокресленого і вслухуючись в таємні переклики з давнини. Тоді деякі слова виростають до значіння символів, до гігантних дороговказів над українською ніччю, освітлених зовсім реальними спалахами й вибухами нашої сучасности. Є в тому щось несказано чарівне й містичне, що якийсь почин, початий у темряві віків, нераз неусвідомленим гоном, перетворяється в леґенду й міт і триває почерез роки й століття, що забувається нераз, щоб знову неждано спалахнути і стати вкінці конечністю і питанням бути чи не бути якогось народу... Міт і геополітика доповняються так одне з другим, що вони спосібні створювати ідеї, а ці, як енергетична сила, пускати в рух мотори великих мас.

Луни давнини! Немає мабуть для нас нині актуальнішої книжки, як „Слово о полку"! Чи ж нині не той сам тупіт на українських степах? Порохи поля покривають, ріки мутно течуть, Див кличе верху древа і князі по давньому „крамолу коваху", на мале велике кажучи... І далі клонить сиву голову старий Святослав: „Не добре єсте вчинили, мої небожі"... І плаче неодна Ярославна в українських Путивлях. І над усім — могутній поклик, що гримить крізь серця і століття: за землю руськую, за Ігореві рани, буйного Святославича!

*

В час, коли ми пишемо ці рядки, події котяться невідхильно на південь, до колиски мітів — Кавказу. Це з Кавказом звязаний грецький міт про аргонавтів і Язона, що разом із грецькими героями виправлявся до Кольхиди по золоте руно і здобув його, перемігши всякі труднощі: уярмив мідяноногих биків і зорав ними поле Ареса, на якому засіяв смочі зуби та переміг військо, яке виросло з тих зубів. Міт цей, при всій своїй фантастичності, має зовсім реальні основи, зумовлені торговельними дорогами грецького світу на далекий Схід — на Персію й Індію, почерез Кавказ. В ньому висловлена й тяга греків до уформування европейського континенту, від язонового шляху, що заторкнув теж наш Танаїс-Дон, аж до Геркулевих стовпів — нинішнього Ґібральтару. Чи не був заполонений цим мітом Олександер Великий у своїм поході на Персію й Індію? Про аргонавтів згадував уже й Гомер, а Олександер знав же ж Іліяду напамять.

Але що це має спільного з Україною? — спитає читач. Дуже багато — відповідять на це картки української історії. В часах нашої велико-княжої могутности українська експанзія йшла однаково на північ і на полудне. На півночі досягала до фінських земель і такі міста, як Смоленськ, Полоцьк чи Новгород були фактично київськими колоніями. Одночасно перші відомі нам князі вирушили походами на схід, щоб отак запанувати над найбільшим европейським шляхом. Казкові країни полудневого Сходу манили й чарували їх певно не менше, як і великого Олександра — недармо ж повісті про нього, повні найбуйнішої фантазії, були такі популярні в старій Україні. Саме у звязку з цими походами українських князів написав славний перський поет Нізамі (12 ст.) свою Іскандер-наме, поетичну повість про війну українських князів з Олександром Македонським. У цій фантастичній поемі русичі, яких було не менш фантастичне число 900.000, билися з Олександром на слонах і він переміг їх щойно в цьому бою.

Саме східні джерела говорять багато про нашу експанзію на схід. Історично перший похід згадується від 880 р.; його описує арабський історик Табарістану Ібн-ель-Хасан і обіймає він виправу русичів на славне портове місто на полсході Каспію — Абесгун. Ті походи стали дуже часті від 909 р. і сягали вони аж до межі Азербейджану. Звичним шляхом таких походів був Дон, звідки перетягано човни волоками на Волгу (коло нинішнього Царицина), а нею вже йшов похід до Каспію. Так ходили походами князі Олег та Ігор. Слід Олегових походів на казкову Індію зафіксований у билинах північної редакції; тут наш князь зовсім у стилі свого віку, був чародієм, що, відповідно до потреби, перетворявся в різних звірів та птахів. Один з таких останніх походів відбувся десь 943-5 р.; він закінчився здобуттям Бердаї над Курою, звідки русичі робили навколо свої виправи. До відвороту змусив їх зовсім не відпір, а пошесть дезинтерії, на яку розхворувалось військо, обівшись полудневих овочів...

Пізніше князь Святослав винищив на сході семітське племя хозарів, але він потім різко повернув свою увагу на Балкан, що зараз помстилося, бо, не турбовані в себе дома, східні орди (половці) зявились під самими мурами Києва, так, що, як каже літописець, годі було вийти напоїти коня.

Ніколи вже українська історія не поверталась своєї уваги в тому напрямку, вона звузилася і. від боротьби з Візантією та козацьких війн з турками аж до сміливого рейду полк. Болбочана в Криму 1918 р., вона оберталася в тісних межах Чорного моря.

Нині — новітні Геркулі, опершись однією ногою побіч залізних стовпів, сягають другого за Танаїс, і сліпить уже очі фантастичне сяйво Сходу, Язонових та Олександрових шляхів. А в наших ухах — дзвенить ще недавне погавкування песиголовців і клацання зубами людоїдів-антропофагів (з „Олександрії") і, в час, коли український чорнозем толочать нові мідяноногі бики і з розритих вибухали борозен вишкірюються назустріч новим політтям смочі зуби — нам теж сліпить очі і серця несказане сяйво минулого.

С. Г.

—o—

Турецькі голоси про упадок Харкова

АНКАРА. — Упадком Харкова і його значінням для большевицького ведення війни займається турецька преса на першому місці. „Улус" очікує після втрати просторів, багатих в харчі і сировину, які представляє Україна і Донецький басейн, значного ослаблення совітської боєвої сили. Коли за совітськими арміями нема ніякого промислу, то не можна мимо демократичної помочі, яка і так дуже обмежена, думати про якийсь поважний опір.

Той самий щоденник пише на іншому місці, що совіти з втратою Харкова більше втратили, як це можна би вирівняти англьоамериканськ. поміччю навіть у найсміліших снах. „Джумгурієт" називає Харків джерелом багатства і зазначує циферними даними значіння німецького успіху і тяжкої совітської втрати.

—o—

Д-Р. ЗЕНОН РУСИН.

Ніч 31. жовтня

СПОМИН.

Хоча літа затирають непомітно те, що переживалось та бувають події, яких ніколи не забути. У моїй памяті ніч з 31. жовтня на 1. листопада, залишилася як така світлена фільма, яку кожної хвилини можна розгорнути й висвітлити. Найменшу подробицю тямлю і досі, усе стоїть немов на яві перед очима з пропамятної ночі.

Я перебував тоді у Львові на відпустці для університетських студій. Нас було більше таких відпустковців з австрійської армії. У вільному часі від праці на клініках, сходилися ми, члени „Медичної Громади", у домівці при вулиці Пекарській. Доступ на ці сходини мав лише малий гурток військових, що вміли мовчати. Багато балачок там не було, бо й голова „Медичної Громади" не любив зайвих дискусій. Нам було вже ясне, що станеться після розпаду Австрії, та що грозить тепер нам і нашій Батьківщині.

31 жовтня після обіду дістав я від голови „Медичної Громади" й нашого провідника Володимира Скоморовського, наказ — ставитися в годині 10 вечером зі зброєю у Народньому Домі! Клич „Лев", відгук „Львів"...

Сердечніше і довше, як звичайно, прощав я на „добраніч" моїх батьків. У своїй кімнаті приготовив, провірив магазин Мавзера і вийшов до Народнього Дому.

Ніч була глуха і студена. Мряка вкривала місто осінньою габою. Я йшов швидко і не стямився, як опинився на вул. Рутовського під Народнім Домом. На моє ковтання до брами ніхто не відповідав. Попробував дістатися бічним входом від вулиці Вірменської. Довго ковтав і там. Вкінці запит:

— Клич?..

— „Лев!"

Ледви протиснувся крізь відхилену браму та при світлі нафтової лямпки побачив чотирьох людей, двох у військовому виряді. Один із них намірившись до мене крісом спитав як називаюсь. На мою відповідь другий провірив листок:

— В порядку! Можете йти! Туди на перший поверх до салі Бесіди!...

Входжу на салю. Бачу гурток старшин Січових Стрільців гарячково зайнятих над плянами Львова та мапами околиці. Серед них і знайомі мені лиця: сотник Вітовський, поручник Гнатевич, підхорунжий Дмитро Паліїв, а також поручник австрійської армії Бубела.

Голошусь по військовому: подаю своє прізвище. До мене підходить підхорунжий Паліїв і дає наказ перебирати команду варти при брамі. Маю докладно провірювати посвідки й усіх спрямувати туди нагору, до малої салі. Час до часу глянути також на вулицю: підозрілих, що крутяться під Народнім Домом арештувати та посадити в кімнаті, що наліво при вході. Користуватись зброєю тільки в остаточності, робити все як найосторожніше, щоб не звертати уваги.

Сходжу на діл і переймаю команду варти. Розглядаюсь по вартових і щойно тепер бачу, що наймолодший із них — це гімназист 7. кляси, тільки зверху має військовий плащ. Всі вартові зі старими крісами типу Верндля.

Зразу було тихо і спокійно біля брами. Аж десь біля одинадцятої щораз більше чулося приспішені кроки за брамою і щораз частіші ковтання. Падуть запити про клич, відкривається вузенькою шпарою брама, провірка і — сильвети зникають у темряві подвіря. Чим ближче до півночі, тим більше зростає залога Народнього Дому. Мені стало ясно, що ця мандрівка скорше чи пізніше впаде в підозріння і треба бути приготованим на все. І лихо не дало на себе довго ждати. Ось уже чуємо чіткий міровий крок кількох людей. Спинилися. Щось нараджуються. Вкінці енергічне ковтання до брами... я мимохіть відчув, що це не наші, але питаю за кличем.

— Отвожиць натихмяст! Поліція! — чую різкий голос.

Як воно сталось, може інстинктовно, вже не тямлю, але на цей заклик один із вартових відсунув скобель, і тоді, розпи-

З голосів преси

У другі роковини трагі-комедії

26. X. ц. р. минуло 2 роки, як у Львові зібралися „депутати" до Українських Народніх Зборів Західньої України. Вони мали своїми голосами засвідчити перед світом буцімто український нарід Галичини і Волині з радістю прийняв червону большевицьку владу. І ми були свідками такої дивовижі, що саме тоді, коли всі були проти непрошеного червоного „визвольника", большевицька урядова статистика величалася, мовляв, майже всі (понад 90 відсотків!) голосували за „радянську владу".

„Львівські Вісті" з 26/27 X. ц. р., ч. 68 принесли саме з нагоди тих одночасно трагічних і комічних роковин статтю-спомини свого співробітника М. Терена п. з. **„Ой нависли чорні хмари"**. Зміст тієї статті, яку подаємо в цілості, такий:

Події котилися, як відламки розтрощеної бурею скелі. Від щораз нових ударів темніло в очах, думки розтікалися... Непередбачене ніколи в кошмарних гарячкових снах, найгірше з усього сталося: большевицька навала заливала наші села й міста. Люди ставали на шляхах і, здавивши глухий скорч у грудях, широко розкритими очима впилювались у вихудлі, жовті, в брудносірі шинелі, в неповоротні машини.

Те, що дотепер жило в уяві, зроджене безліччю прочитаного про край по той бік Збруча, ставало безпосередньо доторкальною дійсністю. Це все було вже тут між нами. Але незаперечний факт ніяк не вкладався в рамки конкретного, зісховувався по стінках свідомости, як щось безмежно чуже, неприємливе. Треба було пригадувати майже вголос: — Це большевики!

Думки знов розкочувались, в голові порожніло, і все знову здавалось тільки примарою хворобливої уяви. Жах сковував ноги, але погляду не було сили відвести. Відки ці люди? Чого їм треба? Куди їм дорога?

Під чевоноармійськими козирками болюче корчились обличчя. Це скидалось на усміх...

Але в співучих тонах мелодійно-широкої мови відчувалось биття людського серця. І вмить ці люди в шинелях, натавровані страшною назвою, що нею в нас окреслювано найтемніший суспільний елемент (**большевик!**) якось ненадійно ставали великими простодушними дітьми, безпорадними, розгубленими в широкому світі. Такі не можуть нікого скривдити.

— Ви українці?
— Да, украінці!

В ПОВЕНІ МІТИНГОВОЇ ХАЛТУРИ.

Вслід за цим незабаром нахлинули маси всілякого роду.

— Єсть Бог, ілі нєт?

— У нас всего хватіт, у нас культура, техніка, колгоспи, комбайни.

— Доблесная, непобєдімая красная армія освабаділа вас от іга панов, помєщіков і капіталістов...

Затарахкотіло від бундючних політруцьких промов, розпочалася безконечна серія політмасової роботи.

Важко коливались полотнища червоних прапорів, червінню багряніли стіни мітингових саль, зливаючись із червоними смугами довгих президіяльних столів. Непривичні очі примикались від яркости кольору, вуха томились однотонністю завжди тих самих, до занудди скучних панегіричних фраз...

— Трудящі Західньої України вперше візьмуть участь у найдемократичніших вільних виборах.

— Голосуйте за єднання з квітучою Радянською Україною.

— Радянський народ прийме пригноблені народи Західньої України в могутню і щасливу сім'ю.

— Хай живе батько всіх пригноблених, натхненник визволення, геній людства, великий мудрий вождь тов. Сталін...

— Хай живе найбільший мудрець світу...

— Хай живе кращий друг українського народу...

Все мішалось у якийсь дикoвинний хаос, що сірим туманом засновував світ, висушував думки, випивав радість із облич...

Повінь плакатів, лозунгів, портрети кремлівських божків, радієві гучномовці на рогах вулиць, преса...

Складний механізм чудернацької большевицької пропаганди, в який вкладено неймовірну кількість карбованців і гроша, працював цілою силою пари. Безконечна серія мітингової еквілібристики заповідала ніколи небачене тут видовище, назване приваблюбою назвою **Українські Народні Збори Західньої України.**

„Щасливий", „звільнений" народ виборчими картками мав санкціонувати акт, що відбувся вже понад його головою.

„УКРАЇНО МОЯ, УКРАЇНО!"

Серед тієї мряковини бляшаних фраз і ненависних лозунгів було щось, що радісним трепотом сповнювало груди.

— Хай живе стародавній український Львів!

— Хай живе й міцніє могутній український народ!

З радіовисильні давінко гомоніли звуки мови, що вчора відтрунутої на останній план. На свіжих руїнах держави, що з зоологічною ненавистю нищила все українське, це звучало, як гимн радости.

Круті вулиці стародавнього Львова розкривались широким розмахом, брудна людська юрба майже переставала існувати... Повітрям сколихувала могутня мелодія пісні: „Та забіліли сніги!"...

Від краю до краю над цілим містом **українська пісня!**

— **Надійшла історична хвилина єднання українського народу...**

...Роками, десятиліттями, цілими сторіччями виношувана мрія. Це вдаряло в голову, як міцне вино...

Тоді однаково дорогим і близьким видавався полтавець Нетудихатка в брудній червоноармійській шинелі, як і поет-аристократ Максим Рильський. Весь большевицький хлам наче сходив на друге місце.

Був тільки пишний голос Оксани Петрусенко, був „Богдан Хмельницький", що переможно топтав орлів...

З РОЗДЕРТИМ СЕРЦЕМ.

— Мерзенна банда українських націоналістів, цепні пси польських панів організували єврейський погром.

— В сталінській дружбі народів українець і еврей — рідні брати...

Екстатичними оплесками розходились комсомольські жидки, захлистувався промовою рябий промовець.

Люди зглядались по собі: „Що ми робимо в цій сталінській сім'ї народів?"

Брукова рептилька, названа безстидно „Вільна Україна", випльовувала соковиті лайки на „жовтоблакитну ганчірку".

Найнетерпеливіші швидко вирішували:

— Не подорозі нам з „єдинокровними". Хай вже визволені західні...

На вузькій смузі землі між Сяном і Бугом роїлося від мандрівників. Ішли з очима на захід, куди очі поповадять, щоб дальше від „щасливої сім'ї народів". Здавалося, ніхто не спиниться. А проте... Не було сили спинитися, ще менше сил було відійти звідси. За примарою большевицького пекла було щось що дуж-

---

раючи широко браму, вдерся до середини кремезний поліціянт...

— Стій, а то стріляю! — крикнув вартовий прикладаючи до його грудей дуло кріса. Поліціянт намагався вирвати кріс. В цей мент упав стріл і він повалився долів. Куля з Верндля все буває смертельна, це ж порядна грудка олова. І гук від неї великий. На вулиці зараз заціркали свистки, почалася нервова біганина інших поліціянтів і все замовкло. Перший чоловік упав у цій війні, що почалась тієї пропамятної ночі...

Ясно, що на цей стріл прийде більший відділ поліції. Приказую нікому не відчиняти брами та біжу зі звітом нагору, до команди.

Сотник Вітовський дає наказ зміцнити варту на брамі, вислати стежі в напрямі Гетьманських Валів і Ринку — „а ви, — звертається до мене — „підете як командант стежі з пяти людей до касарень при вулиці Курковій, щоб провірити чи залога там під нашою командою. З Куркової підете провірити, чи намісництво вже обсаджене і негайно зі звітом вертайтесь сюди..."

Виходимо. Йдемо вулицею Вірменською у напрямі Губернаторських Валів. Темно і тихо — як вимерло.

Та нараз чуємо десь від Кармелітського костела, що надходить якийсь відділ. Бачити докладно не можна. Тільки чути чіткий військовий крок, брязкіт зброї та клемсання кінських підків. Свої чи?...

Обережно, ховаючись за деревами, підходимо ближче і вже пізнати, що це більший відділ, якої пів сотні, скорострільців. Ледве шептом заговорив хтось із них по українськи... Значить — свої... Хвилинку ще стоїмо за деревами, щоб не задержувати їх зайво, а відтак прямуємо на Куркову, до касарні.

— Хто йде? — чуємо при вході. І тут наші... Говорю з комендантом варти, показую йому мою виказку та довідуюсь, що все в гаразді: цілий полк зложив зброю добровільно, команду перебрали українці, старшини. Те саме під намісництвом. Всі входи обставлені стрільцями. Один січовий стрілець приказав нам „долів" і мусіли лягти на землю, а визволив нас з цього обовязку якийсь підстаршина.

Вертаюсь до команди. На подвірю Народнього Дому відділ австрійської піхоти, на їхніх шапках уже жовто-блакитні ленточки; стоять кріси зложені в кізли. Голошуся в сотника Вітовського та дістаю знову наказ:

— Пане підхорунжий! — оцей прапор вивисите на ратушевій вежі!...

В цім менті щось стиснуло мене під серцем. — Якась дивна гордість витискала сльози. Беру прапор дрижачою рукою...

Притьмом перебігаю дорогу з Народнього Дому до Ратуша. Перед входом два скорострілі з обслугою на поготівлю. На подвірю, те що й у Народньому Домі: Військо! Як у касарнях розставлені кріси, скорострілі, навіть польова кухня. Голошусь у команданта ратуша, сотника Мартинця. Відшукую дверника, щоб відчинив двері на вежу. Дверник, коли побачив у моїх руках прапор, зразу догадавсь у чому діло і ключа не міг найти. Каже, що ключ у вартового пожежної сторожі, там на вежі. І телефон на вежу не відзивався... Та револьвер найкращий аргумент: ключ найшовся. Але дотепний пожежний вартовий замкнув ще другі двері: від входу на плятформу. Не було інакшої ради як збігти безконечними сходами ратушової вежі в долину і коротка серія зі скорострілів сотника Мартинця по вікнах вежі промовила відразу до патріотичного розуму. І ці двері відчинились, а пожежник за свою „службовосць" дістав у нагороду декілька штурханців від стрільців.

І ось ми на горі і ось привязуємо до линовки машту прапор. Тягнемо вгору, він лопотить таємничо і розгортається на морозному вітрі. Саме в цю хвилину продерлось крізь мрячний листопадовий досвіток сходяче сонце. Радуйся небо і земле! Ні, не годен здержатись. Ми й не встидаємось, що до очей нам тиснуться сльози.

А на подвірю ратуша цокнули сотки закаблуків: Виструнчились стрільці, салютують старшини, пливуть слова гимну...

——о——

че. З імли глибокого роздалля виростали Київ і Дніпро, і мільйони далеких і враз таких близьких земляків.

Не було сил відірватися від тієї землі.

95,68%.

Два салдати пильно оглянули від стіп до голови кожного, хто на основі „найдемократичнішої конституції" ішов до виборчої урни віддати свій „вільний" голос. Виборці запитливо споглядали на салдатів і на картки в руках, потім, приспішивши ходу, наближувались до урни.

— Да, зайдіте до кабінкі. Можна, у нас свабодниє вибори.

Виборець махав рукою („какая разніца!") і скоро всував картку в червону скриню. У виборчому льокалі клубилось від людської суматохи, перед льокалем стояла довга черга людей.

На другий день на сторінках газет товсті написи крикливо сповіщали: „Торжество звільненого народу", „Всенародній тріумф відданости генію людства", „Могутня демонстрація єдности".

Підрахунок голосів виявив імпонуючі цифри виборчих перемог: 93,98 проц., 95,68 проц., 98,53 проц., і т. д.

Цифрою, нижчою за 90 проц., не осоромила себе ніодна округа.

— — — — — — — — — —

„Всенародній тріумф" поза лаштунками мав інколи деякі варіянти. Десь нишком багато гуторили на тему неважности карток. За цими даними в поодиноких округах мали бути цілі села, де перекреслювали прізвища кандидата. Замісць цього появлявся незугарний напис, вирисований невправною селянською рукою: „Самостійна Україна" або „Гітлер".

Про ці речі, як малосутні, не згадували в газетах...

В ІСТОРИЧНИЙ ДЕНЬ.

Похмурий безсоняшний день 26. жовтня навис сірими хмарами над Львовом.

Під будинком театру з вантажних машин сходили небуденні пасажири: мешканці гуцульських гір у мальовничих киптарях, селяни зі Станиславівщини в барвистих хустках, селяни з Сокальщини, Надсянщини, щоб своїми голосами санкціонувати те, що вже довершилось понад їх головами.

Короткий день скоро добігав до кінця. На місто западав сумерк.

— Гражданін! Нельзя!

Назустріч штик. За закрутом знов те саме „нельзя"; такий сам штик. Через кілька кроків знов те саме.

Вул. Сикстуська, Легіонів, Гетьманська — ціла околиця театру густо обставлена салдатськими шинелями. Большевицькі штики пильно бережуть „вільні" Українські Народні Збори.

У віддалі горять ґірлянди ламп на фасаді театру. Як світла на далекому недоступному острові. Там відбувається останній акт. Незабаром западе клямка. По голові крутиться недавно зачута цитата з Маяковського: „Читайте, завидуйте, я — громадянин Радянського Союзу!"

...По спині проходять мурашки...

——o——

З мистецького життя у Львові

НОВИНИ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ.

В четвер 30. жовтня відбулась в оперному театрі міста Львова вистава Стефаникової „Землі". Це інсценізація творів незабутнього письменника в режисерії арт. Блавацького (в двох частинах), яку українське громадянство в деяких містах свого часу вже оглядало. До нової вистави приготовлено спеціяльні костюми й декорації.

Черговою новиною львівського оперного театру буде цілovечірній балет „Лілея" (на основі відомої поеми Шевченка). Прем'єра „Лілеї" була заповіджена на останні дні червня ц. р., але до неї не прийшло, бо цьому перешкодив несподіваний вибух німецько-совітської війни. Балет треба було тепер переучувати наново, бо багато його виконавців або покинуло Львів або не може більше в театрі виступати. Тепер відбуваються останні проби „Лілеї" та викінчуються деталі.

Одночасно з цим іде пильна праця над викінченням опери Пучінія **„Мадам Батерфляй"**, перша вистава якої мала б відбутися в половині листопада. Опера піде таки в українській мові (а не в німецькій, як спершу пляновано), бо нім. вистава була б очевидно не під силу українським виконавцям чоловічих партій, які походять з Придніпрянщини і німецької мови не знають зовсім.

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ТЕАТР „ВАРІЄТЕ".

Ми вже подавали коротку згадку про український театр „Варієте" („Крак. Вісті" ч. 237), що почав недавно свою діяльність у Львові, тепер-же подамо ще деякі доповнення. Отже цей легкий театр ревіового мистецтва, що виступить уже на днях з новою програмою, тішиться помітною популярністю серед львівської публики, зокрема серед німців, які творять чи не більшість видців. Ця обставина ставить керманичів нового театру перед дуже великі трудноші, бо навіть найкращий скетч і найліпший дотеп не зроблять ніякого враження на ту частину публики, яка не розуміє української мови. Таксамо трудно із заповіданням окремих точок програми — тепер заповідають їх у німецькій та українській мові. Але де знайти такого талановитого конферансієра, щоб однаково добре володів обома мовами, мав вроджений дотеп та вмів повязати поодинокі точки програми в одну цілість і бути таким робом у повному контакті з публикою?

На першій виставі грають скетч мімічний, без слів, який для всіх видців однаково зрозумілий. Але що робити далі? Як вийти з цього положення? До того у нас такий жанр театрального мистецтва має слабу традицію і тимсамим нема ні відповідної програми, ні рутинованих та певних виконавців, зокрема заповідачів. Значить — усе треба творити просто з нічого і в цьому найбільша заковика. Як собі тут порадить управа „Варієте", чи знайде талановитого конферансієра, режисера і самих виконавців, чи піднайде відповідних авторів, що творили б для театрику відповідно-цікаву програму, не знаємо. В кожному разі бажаємо керманичам нового театру якнайкращих успіхів у їх праці!

ВДАТНИЙ ВЕЧІР НІМЕЦЬКОЇ МУЗИКИ.

Після вечорів пісень та арій українських і чужих композиторів улаштувало Краєве Концертове Бюро дуже вдатний вечір німецької музики, що відбувся у великій залі Консерваторії. На програму його склалися пісні: Шуберта („До музики"), Шумана („Місячна ніч"), Брамса („Люблі личка" і „Пільна самота"), Вольфа („Через ніч", „Скритість", „Це весна" і „Ранком") та Ріхарда Штравса („Сон серед сумерків", „Серенада", „Привітне видіння" і „Цецилія") у виконанні **проф. Дарії Бандрівської,** фортепянове сольо **М. Роговської** (Інтермеццо оп. 118 А-дур і Рапсодія оп. 79 ф-моль Брамса та Емпромпті Ас-дур, оп. 94 ч. 4 Шуберта), „Крайцерівська соната" Бетовена у виконанні **проф. Р. Савицького (фортепян) та проф. І. Ковалева (скрипка)** і як остання точка **перший виступ Львівського Смичкового Квартету проф. М. Лепкого (I скрипка — проф. М. Лепкий, II скрипка — проф. І. Ковалів, віоля — проф. М. Лобажевський, віольончеля — проф. Е. Шнарр),** що відіграв менует Моцарта, вальс Брамса, мініятури на теми пісень Шуберта „Петрусь" і „Колискова" та його ж квартет Ес-дур, оп. 125. Акомпаніювала проф. Д. Бандрівській до пісень п. М. Роговська. За цей гарний концерт треба висловити подяку та щире признання як виконавцям, так і аранжерові вечора — Краєвому Концертному Бюрові.

Осяги у виломі на Крим

БЕРЛІН. — Успішний німецький випад на Крим стоїть у звязку з визначними боєвими осягами військ, що на цьому відтинку воювали. Мимо сильного опору совітської піхоти і сильного оборонного вогню совітської артилерії, вибороли німецькі війська доступ до Криму.

Большевики безуспішно пробували стримати німецький похід широким мінуванням бойового терену. Але німецькі піонірі усунули в найкоротшому часі совітські мінові загороди й унешкідливили 6000 мін. Також зібранням усіх летунських сил, які стояли большевикам до диспозиції, совіти не могли здержати німецьких військ. Ба, що більше, вони потерпіли великі втрати в боєвих і ловецьких літаках унаслідок налетів німецьких машин. Зістрілено в тих боях разом 150 совітських літаків, з цього 11 зістрілила німецька протилетунська артилерія і 5 війська німецької армії. Німецькі ловецькі апарати зістрілили 142 совітських літаків.

——o——

КІНОВЕ МИСТЕЦТВО У ЛЬВОВІ.

У Львові, де грало колись 27 кінотеатрів, дає тепер сеанси для цивільної публики двічі або тричі денно 10 кінотеатрів. Крім того два кінотеатри грають виключно для війська, а один (в б. кіні „Марусенька", де за большевиків давав свої вистави театр мініятур) для німецької поліції. В найближчому часі будуть ще отворені для цивільного населення отсі кінотеатри: Уранія (давніше Стилеве), Стелля (давніше Міраж), Мева (давніше Адрія), Сатурн (давніше Пакс), Байка, Глорія та Світовид. Отже разом 17 кінотеатрів, а разом з військовим і поліційним — 20, значить: на один кінотеатр припадає у Львові майже 20 тисяч цивільного населення. На жаль, українське населення міста не бачить в останньому часі ніодної фільми з українськими написами, бо ті, що йдуть, мають написи переважно польські. **Львовянин.**

——o——

Щонайменш 4,5 до 5 мільйонів

СКІЛЬКИ ВИШКОЛЕНИХ ВОЯКІВ ВТРАТИЛИ СОВІТИ ДО 31 СЕРПНЯ.

БЕРЛІН. — Після скінчення докладних перевірок подають тепер до відома, що большевики втратили в часі від 22 червня до 31 серпня 1941 загалом 148 стрілецьких дивізій, 39 панцирних дивізій, 10 кінноттних дивізій, 8 гірських дивізій, 2 дивізії нар. оборони, 2 бригади спадунів — отже разом 209 повних більших одиниць з масою приналежного їм військового приладдя в гарматах, панцирних самоходах, зброї піхоти, конях і возах.

Різні совітські дивізії були вже розбиті в червні чи липні, але совіти виставили їх наново і в серпні зліквідовано їх удруге. Якщо силу совітської стрілецької дивізії рахувати пересічно на 15.000 і кожної не стрілецької дивізії тільки на 12.000, то большевики втратили до 31 серпня 1941 р. вже щонайменш три мільйони вояків.

На довгому більш 2.000 км. східньому фронті знищено *крім цього в тому* ж часі чимало совітських сотень, курінів та полків окремо. Якщо рахувати втрати большевиків у ранених, хворих та інших небоєспосібних, що їх чисельно годі очевидно точно схопити, тільки до половини втрат знищених та розбитих дивізій, то загальна втрата для совітів у часі від 22 червня до 31 серпня вийде щонайменш на 4,5 до 5 міль. вояків. Треба взяти при цьому під увагу, що в тих числах є вповні вишколені вояки, що їх приготовано та вишколено до нападу на Німечину та Европу. Повноварто заступити їх було вже тоді большевикам неможливе.

——o——

Полонені на шляху до хати

На поворотному шляху українських полонених є мале містечко Томашів. Його зустрінуло тепер велике призначення: давати захист та відживу тисячам наших братів із Великої України.

Дня 19. X. приїхав у тій справі голова УДК в Замості, д-р Роман Перфецький, із німецьким старшиною й скликавши місцевих громадян, повідомив їх про цей почин. Німецька влада йде в тій акції з допомогою, але з нашої сторони мусить бути готовість і жертвенність для повороту наших братів. Місцеве громадянство відгукнулось живо. Найбільше охоти виявив ПСК з цілим своїм персоналом, дальше місцева Делегатура УДК із Жіночою Секцією. Кілька нарад і праця почалась.

І ось при кінці вул. Косцюшка в Томашеві великий рух. Від раннього ранку кипить праця в кухні. Сьогодні приходить транспорт тисячі полонених, лунає вістка з уст до уст. Треба їх нагодувати та зладити нічліг. Звідусіль звозять люди харчі й папіроси, дають добровільно, без великих закликів та заохоти. Кожен думає, що може й його близький-рідний блукає десь так у совітській армії. Одні перебирають харчі, другі зносять їх до кухні. Ось директори ПСК рубають дрова, носять воду, одна з пань (дентистка) довженною варехою мішає юшку в величезному кітлі, дівчата обирають картоплю, другі миють лавки і підлогу. Кожен старається чимсь причинитись, бодай вязанкою дров, що її принесе з дому, як не може пожертвувати чогось більшого. Душа радіє в кожного, що може чимнебудь причинитись. Все відложено набік, як неважне, як побічне. Головне гасло тепер у Томашеві: наші поворотці!

Пізно вночі підходить до кухні довжезна черга полонених. Обслуга готова. Черпаки на довгих дрючках, порушувані людською добротою, працюють мов машина. Тут дають юшку, дальше хліб, на кінці папіроси. Хворі й знеможені збираються збоку. „Може б їм принести вина?" — шепче хтось. — „Я маю дещо, до чаю вистарчить".

Полонені приймають усе мовчки, лиш грубі й важкі сльози котяться деяким по лиці. Усі їх розуміють. Це одинока подяка за труди. — Ви звідки? — питає хтось. — Я з Полтави! А я з Чигирина! Але й ціла черга ближчих міст: Дрогобич, Калуш, Станиславів, Рава Руська, Броди обзиваються. Від Перемишля аж по Ростів над Доном.

Пані щасливі, що гостили в себе цілу Україну.

— Вчора ми скінчили працю опівночі — сказала одна, завтра знов починаємо в четвертій ранком.

— Ні, пані, це ми таки вже сьогодні в четвертій почнемо, — сміється друга.

Прийшли всі!

Приходять із допомогою й села. Поміч мусить бути негайна, бо ще 13.000 наших братів має перейти через невеличку кухню при вул. Костюшка в Томашеві.

Вол. Туркул.

ВАЖНЕ ДЛЯ РОДИН ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ З ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ!

Від Редакції „Нової Доби", газети для полонених українців з червоної армії, довідуємося таке:

Редакція „Нової Доби" відкриває в газеті рубрику „Розшукують". Рідні тих українців, що були у червоній армії й які не мають від них вісток, можуть присилати відповідні оголошення до Редакції „Нової Доби" на адресу: Ukrainische Gefangenen-Zeitung „Nowa Doba" Berlin NW 7, Prinz-Friedrich-Karl-Strasse 1.

Українську пресу прохаємо цю вістку передрукувати.

Що діється в Москві

БЕРЛІН. — Вістки, що продістаються з Москви закордон — це засоби заспокоєння, то знов аларми. Повідомляють, що трамваї і підземна залізничка ще ходить і кіна відчинені. Але одночасно кажуть, що совіти з усіх сил стягають цивільне населення до спішної імпровізації укріплень міста. Англійські вістки додають, що повітряні бої уже важко навіщують місто та що сухопутні бої підходять до нього щораз ближче. Як це виглядає направді, може уявити собі кожний, хто знає, що Москва — це мільйонове місто. В місті та його околиці нараховували в 1937 році понад 2.000 промислових заведень. І люди і фабрики є вже тепер відтяті здебільшого від продукційних теренів, що їх дотепер забезпечували. Безпосередня загроза Москви вводить щораз більший заколот у прохарчування та продукційну спроможність міста.

ОДНОГО ДНЯ ЗАХОПЛЕНО 1.250 ПОЛОНЕНИХ І ЗДОБУТО БЕЗЛІЧ ВОЄННОГО ПРИЛАДДЯ.

БЕРЛІН. — Один німецький армійський корпус мав добрі успіхи 28. 10. підчас погоні за утікаючими большевиками на південнім відтинку східнього фронту. Тільки одного дня частини цього корпусу захопили 1.250 полонених і взяли безліч совітського воєнного матеріялу всякого роду.

ПРЕМІЄР ФІЛОВ ЗДАЄ ЗВІТ ПРО ПОДОРОЖ ДО БУДАПЕШТУ.

СОФІЯ. — У середу на засіданні урядової більшости собрания прем'єр проф. д-р Філов склав звіт про свої відвідини у Будапешті, які мали на меті зазначити та зміцнити приязні взаємини між обома народами і обома країнами. Крім цього міністер торговлі Загоров подав вичерпні вістки про політику уряду щодо засоблення харчами.

ДАЛЬШІ ПОРТУГАЛЬСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ТРАНСПОРТИ НА АЗОРИ.

ЛІЗАБОН. — В середу рано відїхав дальший контингент військ в силі 2.000 людей на кораблі „Ніясса" для зміцнення залог на Азорах. Перед відїздом президент міністрів Салязар і підсекретар в міністерстві війни взяли участь в параді відїзджаючих військ.

БІЛЬШ ЯК ДВІ ТРЕТИНИ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ АВСТРАЛІЇ НА ВІЙНУ.

ШАНГАЙ. — Австралійському парляментові предложено в середу рекордовий державний бюджет, що нараховує 325 міль. фунтів. 217 міль. призначено на самі тільки воєнні видатки.

ЦЕРКОВНА ДОПОМОГА НІМЕЧЧИНИ ДЛЯ ФІНЛЯНДІЇ.

ГЕЛЬСІНКИ. — На генеральному синоді фінської церкви, що засідає в місцевості Тука, прочитали з особливим вдоволенням лист німецького єпископа Гекеля. Єпископ Гекель, керманич церковного закордонного уряду, подав у тому листі до відома, що всі німецькі євангелицькі сільські церкви покликано до енергійної допомоги при відбудові Карелії. Згадане письмо говорить: „Відбудова Карелії приносить зі собою величезні завдання. У свідомості глибокої спільноти, яка від старовинних часів лучить обі церкви реформації, покликав я всі німецькі євангелицькі сільські церкви до відбудови зокрема твердині Виборг, яка потерпіла сильно вже в останній війні фінів із москалями. Але крім цього треба думати про всі частини розлогої карельської країни. Стару і достойну катедру в Виборгу, яку збудував колись німецький будівничий, та яку знищили ті, що збезчестили релігію, має знову двигнути спільна братерська любов і вона стане внутрішнім і зовнішнім символом спільної переможної боротьби".

Фінський синод подякував через архиєпископа Д. Кайлю сердечною телеграмою.

„Ми, еспанці, ненавидимо комунізм"

ПРОМОВА МІН. СЕРАНО СУНЄРА.

МАДРИТ. — На передодні восьмих роковин заснування еспанської Фаланги міністр закорд. справ Серано Сунєр виголосив промову, яку трансмітували всі еспанські радіовисильні. Серано Сунєр заявив ось що: „Ми, еспанці, ненавидимо комунізм як еспанці, як люди та як европейці. З найчистішого внутрішнього переконання та за високий ідеал післали ми наших найкращих на фронт, коли Німеччина дала знак до розгрому відвічного ворога Европи. Без різниці суспільного походження і професії зголошувались добровольці і тисячі еспанців жде ще сьогодні на те, щоб могти піти на боєвий фронт із большевизмом, щоб сповнити цей почесний обовязок".

Міністер закорд. справ Еспанії дав вислів своєму переконанню, що прийшла хвилина суду над комуністичним нелюдом. Вкоротці европейський континент буде звільнений від тієї жахливої язви і зможе знову в мирній праці йти до свого високого призначення. Далі Серано Сунєр згадав про нужду, яку мусіли витерпіти еспанці під большевицьким пануванням і заявив: „Комунізм намагався зробити з Еспанії колонію своїх ворогів. Ті вороги — це були заступлені в Женеві капіталістичні держави, які підчас домової війни посилали до бою до Еспанії колірові війська проти нас; вони при допомозі еспанських сепаратистів хотіли розділити нашу батьківщину, яка двадцяти краям дала цивілізацію, культуру і релігію, на зразок конгломерату совітських республік. Ми не забудемо, що в Лондоні „комітет неінтервенції" вів переговори з нашими ворогами. Вже дуже скоро навчилася Еспанія розрізняти світ злочинців і знищення, який за остаточну мету мав загладу всіх гідних народів, та світ спільноти народів, праці і нового порядку. Це глибоке переконання не дасть нам спочити так довго, аж наші діти, вивезені до СССР, повернуться до батьківщини, а останню іскру большевизму погасять німецькі та італійські союзники зброї".

—o—

НОВІ ТЕРОРИСТИЧНІ НАКАЗИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ КОМІСАРІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Характеристичним для відносин, які мусять панувати на всіх фронтах розбитих совітських армій, є звіт кореспондента „Ню-Йорк Пост" про те, що говориться в Самарі про зростаючі компетенції політичних комісарів. Їх завданням є підтримати мораль совітських армій усіми способами, бо це найважніше під теперішній час боїв. Большевицькі часописи приносять щодня великі звіти в звязку з проблемами тих політичних комісарів, що завсіди є фанатичними членами комуністичної партії. Одночасно вступні статті закликають старих членів перебирати провід у боях, щоби дати зразковий приклад красноармійцям. Які конечні того роду упімнення, це виходить із того, що часописи присвячують дезерції, боягузам, саботажам і зраді так багато місця.

НІМЕЧЧИНА ПОСТАЧАЄ НОРВЕГІЇ ЗБІЖЖЯ.

ОСЛЬО. — „Коли ми маємо сьогодні хліб, то завдячуємо це виключно Німеччині" — заявив 13. 10. в одній статті норвезький часопис „Афтен Постен". — „Частина норвезького населення мусіла б голодувати, коли ми не мали б німецького довозу", пише часопис далі й звертає в поважному тоні увагу на те, що коли б сьогодні був ще хто за Англією, то мусів би поробити висновки, коли він уміє логічно думати. А це значило би: голод і нужда.

РУЗВЕЛТ БРЕХЛИВО КРУТИТЬ.

СТОКГОЛЬМ. — Рузвелт говорив — як відомо, у своїй останній промові з нагоди дня фльоти, що мовляв він має карту, яка доказує німецькі претенсії до панування у південній Америці, як теж документи, з яких виходять німецькі задуми знищити всі релігії світу. Представники преси запитали його тоді, чи він готовий опублікувати карту і згадані документи. Брехливий фальшівник, як то зрештою інакше не могло статись, відкинув негайно цю пропозицію. Він намагався викрутитись смішною балачкою, що опублікуванням внеможливив би собі користати з інформаційних джерел.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД.
1. Субота — Йоїла пр., Уара
2. Неділя — 21 по Зісл. св. Духа

— **БОГОСЛУЖЕННЯ** в днях 31. X. і 2. XI. 1941 будуть відправлені в такому порядку: в пятницю 31. X. ПАНАХИДА ЗА ПОЛЯГЛИХ у православній церкві на Повіслі в год. 17.30, в гр.-катол. церкві в год. 19-ій; в неділю 2. XI. торжественна Сл. Божа в греко-катол. церкві в год. 9-ій рано, в православній також у год. 9-ій рано.

— **ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ТОВАРИСТВА** в Кракові відбудеться в неділю 2. листопада ц. р. при вул. Зеленій ч. 7, І. пов., АКАДЕМІЯ в 23-ті роковини Зриву. Початок в 17.30 год. Просимо явитися точно.

— **СХОДИНИ ЖІНОК.** В понеділок 3. листопада ц. р. в домівці Дитячого Садка при вул. Зеленій 18 в год. 19-ій вечером відбудуться сходини жінок-членок УОТ. Темою сходин реферат: „Українські полонені вертаються додому".

— **ВЗИВАЄМО** оцих громадян, щоб негайно зголосилися в УЦК, Відділ Праці і відобрали свої перепустки або подали докладні адреси, тому що перепустки є коротко-речинцеві і важність їх незадовго кінчається: 1. Богонюк Марія, 2. Княгиницький Ярослав, 3. Савка Іван, Ярослав, 4. Канарок Юлія, 5. Мишковський Ярослав, 6. Грнутникевич Степан, 7. Яцина Микола, 8. Золінський Констянтин. 2х

— **ОЦИМ** подається до відома, що Роман Маринович, кореспондент і представник української і німецької преси, переніс і веде своє бюро в городі Перемишлі, при вул. Францішканській ч. 13. Телеф. 10-48 і 10-50. 2848 2-3

Затемнення помешкань на терені Ген. Губернаторства обовязує від год. 17.30 до год. 720.

Українським книгарням у Галичині

подаємо оцим до відома, що всі наші видання:

шкільні підручники, книжки різного змісту, портрети, тризуби, картки

має на складі й продає:

„КНИГОТОРГ", Львів, вул. Чарнецького ч. 12

і туди просимо звертати всі замовлення.

Українське Видавництво.

Після промови Рузвелта

ЛІСАБОН. — Як тут відомо, Рузвелт склав у своїй промові різні провокаційні заяви, але — як впевнював республіканець Тавт у сенаті — він не дав ще відповіди на питання, хто його уповажнив до цього. Тільки конгрес може дати повновласти післати молодь на війну.

Дуже цікавим уважають тут факт, що міністер закордонних справ Злучених Держав, Гол, відмовився дати представникам преси будьякі пояснення до поставлених Рузвелтом тверджень про здогадний картографічний підклад поділу південної Америки і заявив, що це „приватна справа Рузвелта". А що й Рузвелт відмовився опублікувати доказовий матеріял, то тут слідкуватимуть за кожним черговим його кроком критичними очима. Таксамо викликала застанову й вістка „Юнайтед Прес-у", згідно з якою Рузвелт мав післати письмо на річні збори сіоністичної організації жінок „Гадассагі", в якому взиває їх до боротьби за демократію.

Тимто й не диво, що тут підкреслюють голоси преси з Аргентини, які називають промову Рузвелта обманним маневром, що має на меті підюдити настрої та держати громадян Злучених Держав у постійній напрузі, а через те добути й сліпе прийняття всіх рузвелтівських плянів. Крім цього ввесь американський континент має бути вдержаний у постійному неспокої та тим самим замаскувати агресивні пляни Злучених Держав у середній і південній Америці.

Як вияв европейської постави до промови Рузвелта відмічують тут попри південно-американські голоси статтю державного шефа преси д-ра Дітріха у „Фелькішер Беобахтер", де, м. ін., сказано:

„У бездонній жидівській ненависті проти Німеччини зійшов президент Злучених Держав у своїй промові до рівня, на якім ми не маємо ніякої охоти з ним дискутувати, якщо він просто не вмішався провокаційно в европейські справи. Його слова, що доходять до нас понад океан, це одна єдина демагогічна спроба найбільш нечесними способами видати на жир його розбехтаному цькуванню до війни цілі народи та континенти".

„Евакуований зі стратегічних оглядів"

ВРЕШТІ МОСКВА ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВТРАТИ ХАРКОВА.

СТОКГОЛЬМ. 24 жовтня, про що врешто довідався світ з надзвичайного звідомлення Головного Командування Німецьких Збройних Сил, зайняли німецькі війська важний совітський военний та господарський центр Харків. Зовсім як в випадку зі Смоленськом, Києвом і Сталіном не важилися централі брехні в Москві і Лондоні і на цей раз подати негайно своїм народам вістку про цю нову важку втрату. Після кількох половинних признань в останніх днях появився врешті 30 жовтня опівночі опублікований Ройтером урядовий совітський звіт, в якому подано, що Харків „залишили зі стратегічних оглядів, і то в часі, коли совітська головна команда вважала це за доцільне — не тоді, коли хотіли цього німці."

Якщо совітська начальна команда бажає собі евакувати міста, що їх зайняли німці, завжди щойно 6 до 8 днів після справжньої втрати, то хай це дітвацтво робить їм приємність. Ця смішна метода струсевої політики нічим не вплине на планові німецькі дії та їх звітування усьому світові.

„Плазування через океан"

СТОКГОЛЬМ. — В лондонському „Дейлі Експрес" помістив репортер Виліям Гікей 9. 10. такий прецікавий звіт під наголовком „Плазування через океан":

„Вітрильники переїздили перед сто роками Атлантик у 14 днях. Нам треба було майже місяць, щоби відбути цю саму подорож на новочасному кораблі. Але зовсім природно вітрильники 19-го століття не потребували накладати дороги, щоби втекти від наступу з-над моря, або з-під моря. Ми не зустрінули в дорозі ніякого ворожого літака, але можливість, що вони були довкола нас, тривожила наші думки. Два рази щонайменше здавалося, що страшне сусідство не є тільки можливістю, але дійсністю. Ми мусіли змінити наш напрям і їхати в зовсім фальшивому напрямі. Одного дня оповідали нам: „Ми наблизилися тепер сто миль до Англії більше, як ми були вчора в цьому самому часі. Підчас тієї окружної їзди подавало наше радіо заклики СОС. Ці заклики давав корабель, що був два рази торпедований. Це відбулося менш-більш у цьому часі, коли ми дістали наказ змінити напрям. Торпедований корабель був на цьому місці, через яке ми недавно переїхали. Нашого шляху я не можу навіть зрадити. Але я можу сказати, що ми підчас переїзду частинно їхали досить далеко на північ...".

На підставі того звіту так міркують у Стокгольмі: Англійці потребують в такий спосіб 4 рази тільки тонажу, як перед війною, коли корабель їде через Атлантик замісць 8 днів 4 тижні. Цю цифру вважають ще некориснішою через те, що при їзді в конвою крім цього приїздить багато кораблів до пристані, які всі тут вивантажують, при чому ще є можливість налету німецьких літаків. До цього треба ще додати, що на основі німецьких урядових звідомлень, затоплено дотепер кругло 13 мільйонів тон.

МІНІСТЕР ЗАКОРД. СПРАВ ТОГО ПРИЙНЯВ ЗАКОРДОННИХ ПОСЛІВ.

ТОКІО. — Міністер закорд. справ Того прийняв у четвер усіх закордонних послів у своєму урядовому приміщенні. В пятницю відбулася гостина для амбасадорів і послів.

НОВИХ 700.000 БЕЗРОБІТНИХ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

НЮ-ЙОРК. — Згідно зі звітами „Ню Йорк Пост" з Вашингтону господарський дорадник уряду для безпеки безробітних, Бернс, заявив перед комісією Палати Послів, що від серпня цього року 700.000 робітників у звичайному промислі стратило свої місця внаслідок недостачі матеріялу. Дальших 115.000 робітників в автомобілевому промислі стейту Мічіґен втратить до січня 1942 р. свої місця.

ВПАВ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМУНІКАЦІЙНИЙ ЛІТАК.

НЮ-ЙОРК. — Біля Миргед в стейті Миннесота упав комунікаційний літак північно-західної летунської лінії. 13 подорожних убитих. Літак цілком знищений.

В ШАНГАЮ ЗАМЕРЗЛО ОДНОЇ НОЧІ 131 ЛЮДЕЙ.

ШАНГАЙ. — Хвиля зимна, яка несподівано перейшла над цілим Китаєм, спричинила безліч жертв смерти серед безхатнього населення. Як подає міська влада Шангаю, в тому місті знайшли в понеділок ввечері 131 трупів. Між ними було 77 дітей.

ОХОРОНА ДЛЯ ЯПОНЦІВ НАД ПІВДЕННИМИ МОРЯМИ.

ТОКІО. — У широкому оформленні подає „Кокумін Шімбун" рішення японсько-східньо-азійського зединення, в якому просять уряд, щоби безпроволочно поробив заходи для охорони японців, що живуть у просторах південних морів. Живучі там японці після замороження кредитів, виставлені на надзвичайний натиск американців, англійців і нідерляндо-індів, так що вони не мають вже змоги забезпечити собі засобів до життя.

НАДВИШКА В ДАНСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ ГОСПОДАРЦІ В СУМІ 57,3 МІЛ. КОРОН.

КОПЕНГАГА. — Всі данські часописи приносять на першому місці вістку про корисний вислід рахункового замкнення, яке проголосило данське міністерство фінансів за останній рік данської державної господарки. З цього виходить, що є надвишка 57,3 мільйонів корон.

НОВИЙ ВИПАДОК З ЛІТАКОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

НЮ-ЙОРК. Після того, як у вівторок у стейті Ню Мексіко упав військовий літак, при чому згинуло 5 летунів, у середу мав місце дальший подібний нещасливий випадок біля Фенікс у стейті Арізона. Підчас катастрофи вишкільного літака згинули 3 особи.

Ціль і завдання відзнаки фізичної справности

Фізичне виховання — це основна і нероздільна частина національно-суспільного виховання. Тільки таке виховання охоплює людину в цілості, розвиває пляново й рівнорядно її тіло, ум та дух, робить її здатною до служби своїй нації. Тому хочемо сказати кілька слів про ціль і завдання фізичного виховання взагалі, а відзнаки фізичної справности зокрема.

Головні гасла, якими можна охопити суть фізичного виховання, це: здоровля, справність, характер, краса. Не виховаємо одиниць із такими прикметами, якщо тільки розвинені одиниці будуть займатися тим чи іншим родом фізичного виховання та, спеціялізуючись, змагати до рекордів, а решта загалу буде тільки пасивними видцями.

Значить спортом у найширшому значінні цього слова мусимо зацікавити не лише одиниці, але й загал. А до тієї цілі служить нам саме відзнака фізичної справности.

Не дозволяє вона одним спортовцям зійти на манівці, до яких веде крайня і безоглядна спеціялізація, та є контролею їхнього всестороннього вироблення, іншим, себто якнайширшому загалові, дає змогу дійти до певного рівня справности та зберегти силу й здоровля до пізних літ.

Змагати до того, щоб якнайширші круги нашого громадянства без огляду на вік і пол (беручи під увагу відповідні групи для даного пола й віку) зацікавилися відзнакою фізичної справности, зрозуміли її суть та старалися її осягнути — це наше завдання. Бо від того буде залежати, які підвалини покладемо під розбудову здоровя й сили української нації та який буде рівень духових і фізичних вартостей її синів та доньок.

Вже в цьогорічному спортовому сезоні в Ярославі, Холмі й Сяноці започатковано спортову заправу до здобуття відзнаки фізичної справности. В Ярославі зголосилося до 80 кандидатів молоді, з того около 20 старших, щоби здобути відзнаку Ф. С. Речинець змагань за здобуття ВФС назначило КЛК на 22. червня ц. р. Одначе вибух війни перешкодив перевести змагання. Багато молоді виїхало за Сян, решта не має змоги продовжати спортової праці.

У Холмі найбільшу рухливість проявляла молодь української гімназії та технічно-ремісничої школи. Масові біги навпростець, у яких узяло участь 103 учасників, започаткували змагання за відзнаку ВФС. Та, на жаль, і цей великий осередок скупченої молоді не має ні спортового майдану, ні руханкових саль, де б могла молодь правильно розвивати свої фізичні сили та кріпити своє здоровя. Про спортові прилади вже не доводиться й говорити. На весну примістилася молодь у подвір'ї Союзу Кооператив. На цьому подвір'ї вирівняла молодь Куренів Юнацтва площу під два грища до відбиванки й одно до кошиківки та відчистили дві кімнати в будинку під гардеробу.

Сянік є в щасливішому положенні, бо молодь користає з німецької спортової площі, а крім цього має власну площу до відбиванки, де вложила дуже багато праці під вирівнювання (скопувала скалистий беріг).

Дня 21. вересня відбулися змагання за відзнаку фізичної справности, про що була вже в нас згадка (гл. „Крак. Вісті" ч. 236). У програму входили: руханка, біги короткі й довгі, мети. Всі, які сповнили умовини проби ВФС, дістануть грамоти й відзнаки, які мають право носити.

Адам Антонович.

Наступ фінів на Патене

ГЕЛЬСІНКИ. — Згідно з одним фінським фронтовим звітом фінські війська, які наступали з півдня від шляху Кораєрві—Каргумеки на Патене над озером Єрві і захопили цю місцевість, мусіли поборювати величезні теренові труднощі. Війська мусіли йти 70 кільометрів незвичайно вузьким шляхом, який ледве пропускав одну побіч одної кольони та мусіли часто з великим зусиллям витягати вози, що позастрягали. На шляху наступу на Патене захоплено також село Сельки, що має около 200 домів і тисячу мешканців. Большевики погнали зі собою велику частину населення в напрямі Патене, але скорий наступ фінських відділів не дозволив їм довести евакуації до кінця. Таксамо частина худоби залишилася в селі. Звідомлення змальовує незвичайно велику радість мешканців, які вітали фінські війська як спасителів від довгого большевицького гнету. Село захопили після короткого бою. Всі мешканці — карельці і ніхто з них не знав ні одного слова по московськи. Коротко перед приходом фінських військ большевики погнали населення копати оборонні лінії, але фіни заскочили їх серед праці.

З села Сельки дальший наступ пішов на озеро Єрві. Це озеро має від 40 до 45 кільометрів простору, глибокість 99 метрів і є 117 метрів над рівнем моря. Місцевість Патене над озером Єрві, яку, як вже подано, захоплено смілими і неподіваним боєм — це важна точка схрещення шляхів. За часів Катерини II-ої воно мало права міста, які одначе згодом знову втратило. Місцевість начислювала в році 1930 — 5.700 мешканців, з яких 95 відсотків творили карельці. З Патене на схід веде важний шлях, який сполучує на півночі Мурманську залізницю з каналом Сталіна і згодом веде здовж берегу озера до Повенца.

Після захоплення Патене і дальшого походу фінських військ шляхом Кораєрві — Каргумеки, мурманська залізниця на північ від Кургамеки та її довге на 30 кільометрів надзвичайно важне відгалуження до каналу Сталіна попало безпосередньо в обсяг фінських воєнних дій.

ФІНСЬКЕ ДЕРЕВО ЗА ДАНСЬКІ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ ПРОДУКТИ.

КОПЕНГАҐА. — Данське міністерство закордонних справ подає до відома, що недавно підписали додатковий договір до дансько-фінського торговельного договору який передбачує товарообмін у висоті 5 мільйонів корон. Данія доставляє Фінляндії різні сільсько-господарські продукти, а дістає за це в заміну переважно дерево і деревні продукти: папір, папу ітп.

СМІЛИВИМ РУКОПАШНИМ БОЄМ ЗАХОПЛЕНО СОВІТСЬКИЙ КОРАБЕЛЬНИЙ МІСТ.

БЕРЛІН. — Частини одної німецької дивізії піхоти захопили сміливим рукопашним боєм совітський корабельний міст на середнім відтинку східнього фронту. Для забезпечення здобутого моста німецькі війська пробилися негайно на протилежний беріг ріки і без огляду на завзятий спротив большевиків зайняли площу вправ піонірів, що там була.

МАГАЗИНИ ПЕТЕРБУРГА ПІД ВОГНЕМ АРТИЛЕРІЇ.

БЕРЛІН. — Харчеві магазини Петербурга й інші важні воєнні обєкти опинилися під успішним вогнем важкої артилерії німецьких військ. Серед обєктів є фабрики Петербурга, які після довготривалого обстрілу в останніх днях і тижнях виказують вже важкі шкоди і спустошення, завважили більшу кількість великих пожеж.

Також відділи німецького летунства атакували успішно військові обєкти в Петербурзі.

БАТАЛЬЙОН ІМЕНИ ЖАННИ Д'АРК.

ВІШІ. — Французькі католики створили батальйон імени Жанни Д'Арк, який призначений для боротьби на Сході.

12 ЖЕРТВ ПРИ ПОЖЕЖІ МЕШКАЛЬНОГО ДОМУ.

НЮ-ЙОРК. — Велике нещастя трапилося при пожежі одного дому в Монтекле у стейті Ню Джерзі. Дотепер витягнули 12 трупів, у тому 9 дітей. 5 осіб тяжко попечених перевезли до лікарні.

ОГОЛОШЕННЯ

Продажа книжок і часописів
О. Олесницький і С-ка
Львів, Виспянського 22/I, тел. 246-40

·ОВИД·

Приймає замовлення й доставляє всім книгарням у Галичині книжкові та часописні видання „Українського Видавництва" в Кракові та інших видавництв Ген. Губернії та Великонімеччини.

На складі вибір слівників і самоучків нім. мови та збірники приписів і розпорядків, що обовязують у Ген. Губернії (Das Recht des General-Gouvernements).

Дрібні оголошення

Конкурс на досвідченого інструктора-люстратора. Корисні умовини. Потрібні життепис і поручення кооперативного осередку. — Український Союз Кооператив, Володава. 2841 2-5

Нічліги для приїзджаючих українців. Краків, вул. Берка Йосельовіча 9/I., м. 8 — біля Українського Центрального Комітету. 2849 1-1

Хто знає, що сталося з Володимиром Ковалем с. Теодора із Синевідська Вижного; в грудні 1940 р. арештований НКВД в Перемишлі, перевезений до Бердичева. — Відомість слати на адресу: Уляна Коваль, Краків, Райхсштрассе 34/II, або: Львів, вул. Асника 10/II. — Проситься передрукувати „Львівські Вісті" і всі українські закордонні часописи. 2851 1-1

ВСЯКІ подання, петиції, переклади — полагоджує скоро й точно торговельне бюро „СТОП", Краків, Смоленськ 16. 2850 1-1

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба виплачувати вперед. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо видавати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch. A. Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. …
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.